

**Eén eerste stap is niet genoeg voor een echte omwenteling:
De EU-lidstaten en het Parlement moeten
de klimaatwetgeving van de EU radicaal verbeteren**

De verandering van het klimaat is een van de ernstigste bedreigingen voor de vrijheid, de menselijke veiligheid en duurzame welvaart in de 21e eeuw. Het gaat niet alleen om een technologische, economische en politieke kwestie: het is ook een kwestie van mondiale rechtvaardigheid: de klimaatcrisis vormt een bedreiging voor de ontwikkeling, de bestaansmiddelen en het leven van de armen, die zelf zeer weinig tot de oorzaken hebben bijgedragen. De crisis plaatst grote vraagtekens bij onze manier van leven en dwingt ons om na te denken over de vraag hoe we onze levensstandaard op peil kunnen houden. Het is echter veel goedkoper om emissies te beperken dan om de gevolgen van de steeds sneller plaatsgrijpende klimaatverandering aan te pakken.

Europa draagt een onevenredig groot deel van de verantwoordelijkheid voor de klimaatverandering. Vanwege zijn technologische, economische en politieke potentieel beschikt het ook over de mogelijkheden om er iets tegen te doen. Daarom heeft Europa de plicht en de kans om de strijd tegen de klimaatverandering overeenkomstig zijn verantwoordelijkheden en mogelijkheden aan te voeren. Dit moeten we onder ogen zien, evenals het feit dat voor deze strijd een grootscheepse beleidswijziging nodig is, zoals die ook door een groep Nobelprijswinnaars tijdens een bijeenkomst in Potsdam in oktober 2007 is bepleit. Om te garanderen dat wij deze uitdaging aankunnen, moeten we op alle beleidsterreinen voor fundamentele wijzigingen zorgen: niet alleen in de energiesector en in energie-intensieve bedrijfstakken, maar ook op het gebied van vervoer en stadsplanning en in de bouw. We moeten opnieuw nadenken over onze begrotingsprioriteiten, zowel op nationaal als op EU-niveau, en moeten onze uitgaven voor O&O op het gebied van klimaatvriendelijke technologieën duidelijk verhogen. Op deze manier zou Europa kunnen profiteren van zijn rol als wereldleider in een groene industriële revolutie.

Deze resolutie is een reactie op het klimaat- en energiepakket dat de Europese Commissie op 23 januari 2008 heeft ingediend. Naar mening van de Europese Groenen omvat dit pakket weliswaar een aantal positieve beleidswijzigingen, maar is het bij lange na niet genoeg om de dringende problemen aan te pakken.

De Commissie toont te weinig ambitie

De Europese Groenen zijn verheugd over de EU-wijde, geharmoniseerde toekenning van emissierechten in de volgende fase van de emissiehandelsregeling (ETS). Het is echter zeer betreurenswaardig dat de Commissie haar klimaatpakket heeft gebaseerd op een reductie van de broeikasgasemissies met slechts 20% vóór 2020. Door het emissieplafond in het kader van de ETS op een vermindering van 20% te baseren, toont de Commissie zich pessimistisch met betrekking tot de uitkomst van de internationale klimaatonderhandelingen. Hiermee geeft zij het verkeerde signaal aan de rest van de wereld.

Het door de Commissie genoemde streefdoel is ook minder ambitieus dan dat van het

Intergouvernementeel Panel inzake klimaatverandering (IPCC), dat heeft verklaard dat de ontwikkelde landen hun emissies voor 2020 met 25% tot 40% moeten reduceren om de ergste gevolgen van de klimaatverandering te kunnen afwenden. Naast dergelijke nationale streefdoelen moeten de ontwikkelde landen zich ervoor inzetten de mondiale koolstofmarkt van de grond te krijgen, teneinde de ontwikkelingslanden te helpen bij de overgang naar een schonere toekomst. NGO's zoals het Wereld Natuur Fonds pleiten er daarom voor om voor 2020 te streven naar een emissievermindering met 30% in de EU en met 15% door internationale handel in emissierechten. De Commissie legt eveneens pessimisme aan de dag waar het gaat om de behandeling van energie-intensieve bedrijfstakken in de volgende ronde van de emissiehandelsregeling. Ingeval er geen gelijke mededingingsvoorwaarden worden gecreëerd door een overeenkomst voor de periode na 2012, dient een eventuele concurrentievervalsing in verband met de eerste, via een veiling verlopende toewijzing van emissierechten aan energie-intensieve bedrijfstakken te worden aangepakt door middel van een klimaatheffing.

De Commissie onderneemt niets om het klimaateffect van de landbouw te verkleinen. De vleesconsumptie door de mens is nu reeds verantwoordelijk voor rond 15% van de mondiale broeikasgasemissies, terwijl deze consumptie een stijgende trend laat zien. De Groenen vragen meer aandacht voor het klimaateffect van onze gedragspatronen, met inbegrip van voedingskeuzes. Het bewustzijn van het publiek over de gevolgen van vleesconsumptie en van bepaalde landbouwpraktijken voor het klimaat en voor de biodiversiteit moet dringend worden verhoogd.

Het mechanisme voor schone ontwikkeling mag niet worden gebruikt om reducties in de EU te vermijden

Het gebruik van het mechanisme voor schone ontwikkeling ("Clean Development Mechanism" – CDM) of van "emissietegoeden" in het kader van de "gezamenlijke uitvoering" van emissiereducties (Joint Implementation – JI) mag na 2013 niet worden toegestaan zolang er voor dergelijke mechanismen geen regels zijn geformuleerd in een overeenkomst voor na 2012. In elk geval dient het gebruik van projecttegoeden te worden beperkt en moet worden voorkomen dat de industrie de reducties kan vermijden door buiten de EU investeringen te doen in sectoren waar het gevaar van een wegleffect ("carbon leakage") bestaat. De internationale scheepvaart mag niet langer in aanmerking komen voor preferentiële behandeling, maar moet met het oog op het uitblijven van sectorspecifieke maatregelen worden opgenomen in de ETS, zoals dit in het kader van het zesde Milieuactieplan van de EU is geëist.

Een CO₂-vermindering met 20% is niet genoeg

De Groenen hebben altijd betoogd dat Europa ervoor kan zorgen dat hernieuwbare energiebronnen tegen 2020 gemiddeld op een aandeel van 25% in de totale energieproductie komen. Indien serieuze maatregelen zouden worden getroffen om ons totale energieverbruik te beperken, zouden we echter kunnen leven met het voorgestelde streefdoel voor 2020 van een aandeel van 20%, als eerste stap op weg naar een duurzame economie. De verhoging van het aandeel van hernieuwbare energieën moet niet als dwangmiddel voor de verwezenlijking van onze klimaatdoelstellingen worden beschouwd, maar als een belangrijk middel om onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen en banen te creëren in de EU. Cruciaal hierbij is dat het streefdoel is gebaseerd op het eindverbruik, zodat energiebesparing en energie-

efficiëntie van centraal belang zijn om dit doel te halen. Een aspect van het Commissievoorstel waarmee wij absoluut niet akkoord gaan, is een bindende doelstelling van 10% voor hernieuwbare energiebronnen in de vervoerssector, die hoofdzakelijk door agrobrandstoffen zou worden gerealiseerd, ondanks het feit dat de EU-commissaris voor Milieu, Stavros Dimas, zelf heeft toegegeven dat deze doelstelling nu al ernstige milieu- en sociale problemen veroorzaakt, onder meer in de vorm van ontbossing en een stijging van de voedselprijzen. De EU moet afzien van deze verplichte doelstelling van 10% voor agrobrandstoffen in de vervoerssector!

Het vervoer in de EU is thans verantwoordelijk voor bijna 30% van de CO₂-emissies. Desondanks wordt over de hele linie een fout beleid gevoerd: hoge subsidies voor klimaatvervuilers als de auto en het vliegtuig, en meer en meer hinderpalen voor de spoorwegen. Zo wordt bijvoorbeeld 55% van de EU-structuurfondsen voor infrastructuur besteed aan snelwegen, tegen 18% aan spoorwegen en 8% aan stedelijk openbaar vervoer. Als gevolg hiervan blijven de door het vervoer veroorzaakte emissies toenemen, waardoor de in andere sectoren bereikte reducties teniet worden gedaan.

Strengere maatregelen – voor een leidende rol van de EU

Er bestaat een grote kloof tussen de ambitie van de EU om op het gebied van klimaatbescherming een leidende rol op zich te nemen enerzijds, en de maatregelen die zij daartoe voorstelt anderzijds. Andere energiegerelateerde problemen, zoals internationale veiligheidsproblemen en toenemende instabiliteit, een toenemende schaarste aan natuurlijke hulpbronnen, met name olie, de zekerheid van de energievoorziening, vervoersemissies, energie-efficiëntie, hernieuwbare energiebronnen in al hun aspecten, de oligopolische beheersing van de energiemarkt door een klein aantal grote concerns en de aan kernenergie verbonden risico's, worden door onze regeringen in onvoldoende mate aangepakt, ja zelfs genegeerd.

De Groenen dringen er derhalve bij het Sloveense en het Franse voorzitterschap op aan om de komende 8 maanden van hun mandaatperiode te benutten om op het gebied van het klimaat en hernieuwbare energieën concrete beleidslijnen uit te zetten en maatregelen voor te stellen om deze onbevredigende start weer goed te maken.

De Groenen dringen er bij de lidstaten van de EU op aan om:

- a. spoedig maatregelen ten uitvoer te leggen om de gemiddelde opwarming van de aarde tot een maximum van 2°C boven het temperatuurpeil van vóór de industrialisering te beperken en om in de internationale onderhandelingen over de periode na 2012 een ambitieuze, leidende positie in te nemen, zodat vóór eind 2009 op de UNFCCC-conferentie in Kopenhagen een overeenkomst kan worden bereikt die in lijn is met de doelstelling van 2°C; **en met name de broeikasgasemissies van de geïndustrialiseerde landen vóór 2020 met 25-40% te verminderen** ten opzichte van het referentieniveau van Kyoto, en zich daarnaast te verplichten tot een verlaging van minimaal 15% om de ontkoling van de energiesector in de ontwikkelingslanden via de mondiale koolstofmarkt te bevorderen;
- b. voor de EU **alle interne beleidsmaatregelen aan te nemen om uiterlijk in 2020 een reductie van de broeikasgasemissies te bereiken van 30%, en in 2050 een reductie van 90% ten opzichte van de niveaus van 1990**, in overeenstemming met de opwarmingslimiet van 2°C; effectieve sancties, bv. boetes, in te voeren en toe te passen voor lidstaten die niet voldoen aan de verplichtingen in verband met het klimaatbeleid; en na 2012 geen flexibele

mechanismen te gebruiken zolang de regels voor dergelijke mechanismen niet in een internationale overeenkomst voor de tijd na 2012 zijn gespecificeerd. Zodra er zulke regels zijn afgesproken, zijn verregaande nieuwe verbintenissen nodig om de mondiale koolstofmarkt te bevorderen;

c. de hoogste prioriteit te geven aan energiebesparingsmaatregelen omdat deze het meest bijdragen tot de bescherming van het klimaat en duurzaamheid; uiterlijk in 2020 een besparing op primaire energie van minstens 20 tot 25% te bereiken, teneinde van de EU de meest energie-efficiënte economie ter wereld te maken; de nationale actieplannen voor energie-efficiëntie met grote ambitie om te zetten door een snelle tenuitvoerlegging van de aanbevolen maatregelen; de Commissie te verzoeken deze plannen aan te vullen met concrete en bindende maatregelen, zodat de EU haar volledige besparingspotentieel kan verwezenlijken, dat twee keer zo hoog is als de door de Commissie geraamde jaarlijkse efficiëntieverhoging van 1 à 2%; in de komende herziening van de richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen rekening te houden met alle nieuwe en bestaande gebouwen; in het kader van de bestaande EuP-richtlijn (richtlijn ecologisch ontwerp) gloeilampen vanaf 2010 te verbieden en de verkoop van andere elektrische huishoudelijke apparaten, kantoorapparatuur en industriële installaties die niet energie-efficiënt zijn, te beletten, en energie-efficiëntie te bevorderen via richtsnoeren voor etikettering en openbare aanbestedingen; ambitieuze Europese ontwikkelingsdoelstellingen te formuleren voor warmtekrachtkoppeling en in een gewijzigde richtlijn warmtekrachtkoppeling per lidstaat streefdoelen op te stellen; te waarborgen dat een veel groter deel van de structuur- en cohesiefondsen van de EU wordt besteed aan energiebesparingsmaatregelen en dat de besteding van de fondsen de verwezenlijking van de doelstellingen inzake energie-efficiëntie niet in de weg staat.

d. in de communautaire energie- en klimaatstrategie de vervoerssector aan te pakken, die voor 96% afhankelijk is van olie en verantwoordelijk is voor 30% van de emissies in de EU; als absolute doelstelling een vermindering van de broeikasgasemissie door de vervoerssector in de EU met 30% in 2020 vast te stellen, in lijn met de Kyoto-doelstellingen van de EU; een jaarlijkse verschuiving met 1% in de modal split vast te stellen van vervoerswijzen met een hoge uitstoot van klimaatgassen, d.w.z. auto's, vrachtwagens en vliegtuigen, naar milieuvriendelijker vervoerswijzen, zoals vervoer per spoor en duurzaam vervoer over water; maatregelen uit te voeren ter voorkoming van vervoer en ter verhoging van de energie-efficiency van de verschillende vervoerswijzen, met name door vanaf 2012 een bindende beperking van de CO₂-uitstoot van nieuwe auto's tot 120 gram/km als gemiddelde voor het EU-wagenpark op te leggen, om zo de meer dan tien jaar geleden geformuleerde doelstelling te verwezenlijken die de auto-industrie niet door middel van vrijwillige zelfverplichting heeft weten te bereiken, en de efficiëntie daarna om de twee jaar met ten minste 10 gram CO₂/km te verbeteren teneinde in 2020 een niveau van 80 gram CO₂/km te bereiken; de Eurovignetrichtlijn vroegtijdig te herzien met het oog op strengere doelstellingen; de maatschappelijke en milieukosten in de brandstofprijs te internaliseren en een eind te maken aan oneerlijke subsidies en belastingvrijstellingen, met name voor de luchtvaartsector, en een kerosineheffing in te voeren, zodat gelijke randvoorwaarden worden gecreëerd voor de diverse vervoerswijzen;

e. bindende sectoriële streefcijfers voor hernieuwbare energiebronnen vast te stellen, met name voor elektriciteit, verwarming en koeling en vervoer, in de vaste overtuiging dat elektriciteit in 2020 ten minste voor 35% uit hernieuwbare energiebronnen kan worden

geproduceerd; op lange termijn de doelstelling van 100% hernieuwbare energie te verwezenlijken; een Europawijde regeling voor feed-intarieven op te zetten, wat de meest efficiënte manier is om een sterke ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen teweeg te brengen; te waarborgen dat virtuele handel in HE-E niet ten koste gaat van nationale subsidieregelingen die effectief zijn gebleken voor de bevordering van hernieuwbare energiebronnen; te waarborgen dat virtuele handel in HE-E tussen lidstaten alleen wordt toegestaan voor zover zij hun (interim)doelstellingen hebben bereikt; de nodige maatregelen te treffen voor de ontwikkeling van efficiënte verwarmings- en koelingsystemen die hernieuwbare energie gebruiken; is van mening dat biobrandstoffen weliswaar een rol kunnen spelen bij het verminderen van onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen, maar dat zij niet mogen worden geproduceerd ten koste van de voedselproductie en niet mogen leiden tot verergering van de klimaatverandering, mondiale ontbossing, verlies aan biodiversiteit of meer mensenrechtenschendingen; strikte, afdwingbare duurzaamheidscriteria vast te stellen die de nodige sociale waarborgen bieden (met betrekking tot o.a. mensenrechten, landrechten, voedselsoevereiniteit en voedselzekerheid, waterrechten, culturele rechten, rechten van autochtone bevolkingsgroepen, arbeidsrechten); te zorgen voor een lagere uitstoot van broeikasgassen, waarbij rekening dient te worden gehouden met directe en indirecte veranderingen in landgebruik, andere indirecte emissies, en negatieve effecten voor het milieu en de biodiversiteit te voorkomen; en te waarborgen dat bio-energie wordt gebruikt voor de meest efficiënte toepassingen zoals warmtekrachtkoppeling;

f. een daadwerkelijk "level playing field" in de energiesector tot stand te brengen, waardoor nieuwe actoren de markt kunnen betreden en de invoering van nieuwe technologieën en gedecentraliseerde energieproductie worden vergemakkelijkt; in elke lidstaat te zorgen voor volledige splitsing van de eigendomsverhoudingen bij energieproductie en de distributie van elektriciteit en gas, de bevoegdheden van de nationale regelgevende instanties en de nationale en communautaire kartelautoriteiten te versterken om de marktmacht van de grote oligopolies op energiegebied te beperken en de manipulatie van prijzen op de elektriciteitsbeurzen te voorkomen, en een sterk en onafhankelijk EU-agentschap op te zetten voor de samenwerking met de nationale regelgevers; de WTO-handelsregels dusdanig te wijzigen dat beter emissiegedrag door derde landen die producten naar de EU exporteren, wordt beloofd;

g. de emissiehandelsregeling te versterken door de instelling van een EU-wijd plafond dat in overeenstemming is met een binnenlandse reductiedoelstelling van 30%, en door volledige veiling van emissierechten vanaf 2013; minimumefficiëntienormen vast te stellen voor kleinere energiecentrales en industriële installaties die niet aan de ETS deelnemen, met als referentieniveau de koplopers in de sector; gecombineerde technologische systemen voor verwarming/koeling en elektriciteit te bevorderen door een herziening van de bestaande WKK-richtlijn; onderzoek op het gebied van vastlegging en langetermijnopslag van CO₂ alleen met openbare financiering voort te zetten teneinde de nodige garanties te krijgen dat deze technologie, met name op de lange duur, veilig is voor het milieu en het klimaat; geen openbare middelen in demonstratie- en commerciële CCS-projecten te investeren, aangezien de interne markt hierdoor zou worden verstoord, en dergelijke investeringen aan de grote energieondernemingen over te laten die in de afgelopen jaren miljarden euro's aan overwinst hebben geboekt door de kosteloze toewijzing van CO₂-emissierechten; wetgeving overeen te komen met betrekking tot ambitieuze normen op het gebied van veiligheid, milieu- en klimaateffecten en strikte aansprakelijkheid voor CCS-demonstratieprojecten en commerciële CCS-projecten;

h. **inspanningen in de niet-ETS-sectoren te versterken**, aangezien de Commissie veel te terughoudend is als het erom gaat streefdoelen vast te stellen voor niet-ETS-sectoren, d.w.z. emissies in de vervoers- en de bouwsector. De Europese Raad heeft een binnenlandse reductiedoelstelling van 20% voor 2020 opgesteld voor het geval er geen internationaal akkoord wordt bereikt. Het voorstel om in een dergelijk scenario het gebruik van CDM/JI gebruik te maken, zou indruisen tegen eerdere besluiten van de Raad. Het voorstel van 3% van de emissies van 2005 komt overeen met een significant deel van de door de niet-ETS-sector te leveren reductie-inspanningen in een -20%-scenario – mogelijksterwijs met maximaal 60% van de vermindering tussen 2013 en 2020;

i. **een etiketteringsregeling voor consumentengoederen** in te voeren met betrekking tot de gevolgen van de kringloop van goederen voor het klimaat;

j. **in te zien dat kernenergie het mondiale klimaatprobleem niet kan oplossen**, ernstige nadelen kent (bijvoorbeeld ernstige ongelukken, afvalbehandeling, risico van proliferatie en terrorisme, gevolgen voor gezondheid en milieu) en onder de EU-burgers zeer weinig steun geniet en dat de EU bovendien vrijwel voor 100% is aangewezen op de import van uranium, vaak uit mijnen in onstabiele regio's of regio's waaruit autochtone bevolkingsgroepen zijn verdreven; wetgevingsmaatregelen te nemen op grond waarvan deze sector alle externe kosten moet internaliseren, met name rekening houdend met alle minpunten van de elektriciteitsproductie; hun kerncentrales geleidelijk aan te sluiten; te stoppen met O&O voor overbodige technologieën als Iter of Generation IV; een Intergouvernementele Conferentie (IGC) te beleggen om een eind te maken aan de privileges die de kernenergie krachtens het Euratom-Verdrag zijn verleend;

k. **met de opbrengsten van de ETS een klimaatveranderingsfonds te creëren** dat voor de volgende doeleinden bestemd is: a) de financiering voor de vermindering van emissies als gevolg van ontbossing en aantasting van bossen (REDD) in ontwikkelingslanden, met een drievoudig winsteffect in de vorm van vermindering van en aanpassing aan de klimaatverandering en behoud van biodiversiteit; b) de financiering van energiebesparing, investeringen in energie-efficiëntie en de toepassing van hernieuwbare energie alsmede van overgangsmaatregelen voor regio's die getroffen worden door de noodzakelijke afschaffing van de kolentechnologie.

l. **20% van de opbrengst van ETS-veilingen** te besteden aan maatregelen in de ontwikkelingslanden.

De Groenen zijn ervan overtuigd dat Europa zijn aangekondigde rol van wereldleider in het klimaatbeleid alleen kan waarmaken als het voor 2020 zelf binnen de EU strengere doelstellingen voor de vermindering van broeikasgasemissies vaststelt en naar een vermindering van ten minste 30% in vergelijking tot het niveau van 1990 streeft. **Europa moet zich concentreren op zijn inspanningen ter verbetering van de energie-efficiëntie, op energiebesparing en de bevordering van hernieuwbare energie.**